

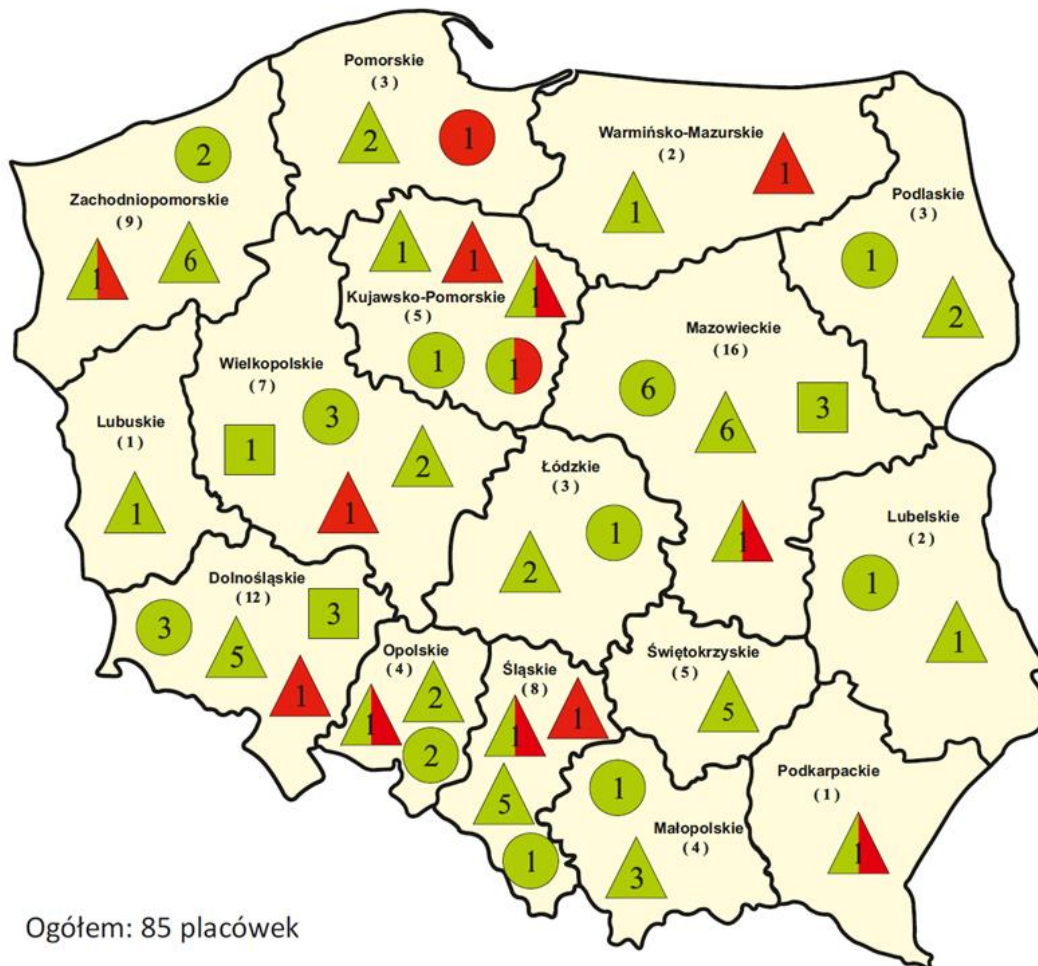
Problemy wyrównywania szans edukacyjnych między regionami - z perspektywy dużych miast i powiatów



Ewa Masny, Rudolf Borusiewicz
Związek Powiatów Polskich

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze

Ważny element w systemie oświaty



Źródło: Raport ORE

- MOW resocjalizacyjny koedukacja
 - ▲ MOW resocjalizacyjny dla chłopców
 - MOW resocjalizacyjny dla dziewcząt
 - ▲ MOW resocjalizacyjno-rewalidacyjny dla chłopców
 - MOW resocjalizacyjno-rewalidacyjny dla dziewcząt
 - ▲ MOW resocjalizacyjny i resocjalizacyjno-rewalidacyjny dla chłopców
 - MOW resocjalizacyjny i resocjalizacyjno-rewalidacyjny dla dziewcząt
- (2) Liczba placówek w województwie

Ogółem: 85 placówek

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze

Strategiczne problemy

1. Nierównomierne rozmieszczenie placówek.
2. Ograniczenia prawno-organizacyjne utrudniające zarządzanie placówką.
3. System finansowania wymagający weryfikacji.
4. Brak monitoringu sytuacji życiowej podopiecznych, po opuszczeniu MOW.



Zróżnicowanie regionalne

- Liczba miejsc w MOW na przełomie na 2012/2013 roku – 5 149,
 - Liczba dzieci przebywająca w tych placówkach - 5 057 (stan na 10 kwietnia 2013 r.
1. Długotrwałe oczekiwanie w kolejkach na umieszczenie w MOW (liczba wolnych miejsc – 92, podczas gdy dzieci oczekujących na umieszczenie w MOW - 542).
 2. Dzieci i młodzież zmuszone są do przemierzania całej Polski, ze względu na brak odpowiednich dla nich miejsc w placówkach.
 3. Wychowankowie przebywający w placówkach odległych od ich miejsca zamieszkania, oderwani są od swego środowiska rodzinnego.



Propozycje rozwiązania problemu

1. Przekazywanie samorządom nieodpłatnie mienia Skarbu Państwa, w celu tworzenia nowych MOW (np. nieużytkowane obiekty znajdujące się w zasobach Wojskowej Agencji Mieszkaniowej lub Agencji Nieruchomości Rolnych).
2. Wsparcie finansowe, z budżetu państwa dla projektów poszerzenia istniejącej infrastruktury MOW o kolejne miejsca.
3. Określenie warunków koniecznych do spełnienia przy otwieraniu nowych placówek i bieżący monitoring ich funkcjonowania, zwłaszcza w pierwszym roku działania lub wydawanie akredytacji (rola ORE).



Ograniczenia prawno–organizacyjne

1. Brak precyzyjnych standardów pobytu i resocjalizacji wychowanków.
2. Kontrowersyjne wokół łączenia zarządzania MOW i innymi placówkami oświatowymi.
3. Nowi pracownicy - najczęściej bez jakiegokolwiek praktycznego przygotowania do pracy w MOW.
4. Brak szkoły podstawowej dla dziewcząt poza normą oraz brak miejsc w III klasie gimnazjum, a przede wszystkim w klasach kształcenia zawodowego dla dzieci i młodzieży przebywających w MOW. Nadmiar miejsc w I klasie gimnazjum dla dziewcząt i chłopców z normą.
5. Niska skuteczność nadzoru pedagogicznego kuratoriów oświaty (głównie z powodu nieznamość specyfiki działania placówek).
6. Nie są prowadzone badania jakości pracy MOW (kompleksowe, dotyczące zagadnień edukacyjnych i wychowawczych, efektów działań resocjalizacyjnych i rewalidacyjnych).





Propozycje rozwiązania problemu

1. Działania w kierunku utworzenia w każdym województwie minimum po jednym MOW z miejscami w klasach zawodowych.
2. Doprecyzowanie przepisów określających standardy pracy MOW (m.in. zakres zadań, liczba wychowanków i warunki ich pobytu; wymiar zatrudnienia i kwalifikacje personelu; warunki opieki psychiatrycznej, liczba osób uczestniczących w zajęciach).
3. Zrealizowanie projektów badawczych dotyczących: osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół działających w ramach MOW (na tej podstawie określenie standardów nauczania i resocjalizacji) oraz efektywności łączenia MOW z innymi placówkami oświaty.
4. W porozumieniu z resortem nauki i szkolnictwa wyższego, zmiany programów uczelni pedagogicznych, w kierunku zwiększenia wymiaru zajęć praktycznych, w tym praktyk odbywanych w MOW.
5. Zrealizowanie projektu kompleksowego przeszkolenia pracowników kuratoriów oświaty z zakresu funkcjonowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii.

Weryfikacja systemu finansowania

1. Zróżnicowanie dystrybucji środków subwencji oświatowej na MOW, przez jednostki samorządu terytorialnego.
2. Różna skala zaangażowania samorządu w rozbudowę infrastruktury MOW i nieuwzględnienie w subwencji środków na odtwarzanie majątku MOW.
3. Wysokość subwencji naliczanej dla placówek resocjalizacyjno-rewalidacyjnych, nie uwzględnia specyfiki przebywających w niej dzieci i młodzieży, którzy wymagają stosowania zindywidualizowanych działań (mniejsze grupy, więcej zajęć specjalistycznych itp.).
4. Nieprecyzyjne przepisy dotyczące zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz alimentów (w sytuacji umieszczenia dziecka w MOW).



Propozycje rozwiązania problemu

1. Uregulowanie kwestii dotyczącej zasady naliczania subwencji na MOW. Zmiana dotychczasowych zasad i uznanie, że nie powinno się wykazywać w sprawozdaniach osób skierowanych do MOW, a tylko obecnych niesie poważne niebezpieczeństwo dla finansów organów prowadzących, a w konsekwencji dla funkcjonowania ośrodków.
2. Konieczność przeprowadzenia analizy struktury kosztów działania ośrodków oraz stopnia zaangażowania samorządu w modernizację infrastruktury MOW.
3. Zbadanie, czy istnieją przeszkody natury prawnej umożliwiające, pozyskanie przez MOW dodatkowych środków finansowych np. środków unijnych.



Brak monitoringu sytuacji życiowej wychowanków Za progiem MOW

1. Brak systemu monitorowania losów dzieci i młodzieży opuszczających MOW.
2. Brak instytucjonalnych narzędzi wsparcia wychowanków ośrodków wychowawczych i socjoterapii w wejściu w dorosłe życie i usamodzielnianiu się.
3. Nie działają mechanizmy współpracy instytucji takich jak sądy, ośrodki pomocy społecznej, urzędy pracy, Policja itd.
4. Przy precyzowaniu warunków działania MOW zbyt mało jest uwagi poświęconej kwestiom usamodzielniania, efektywności resocjalizacji i kształtowania kompetencji społecznych.



Propozycje rozwiązań

1. Stworzenie dla młodzieży opuszczającej MOW instrumentów wsparcia w kształceniu zawodowym i znalezieniu miejsc pracy np. Program PAI (powiatowe urzędy pracy we współpracy z innymi instytucjami, w tym z instytucjami pomocy społecznej).
2. Celem tej pomocy powinno być budowanie motywacji do aktywności życiowej i podstaw umiejętności do radzenia sobie na rynku pracy oraz identyfikowanie barier aktywności zawodowej.
3. Wprowadzenie obligatoryjnej instytucji kuratora sądowego dla osoby opuszczającej MOW, np. na okres 5 lat (obligatoryjne badanie losów wychowanków opuszczających placówki).
4. Dookreślenie zasad, kompetencji i odpowiedzialność poszczególnych instytucji za dzieci i młodzież opuszczającą MOW oraz wymiany informacji pomiędzy tymi instytucjami.



Zamiast podsumowania

Inicjatywy Związku Powiatów Polskich

- Stworzenie stałej formy współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy podmiotami zainteresowanymi funkcjonowaniem MOW (przedstawiciele MEN, MS, ORE, ogólnopolskich organizacji samorządowych, dyrektorzy placówek itd.).
- Spotkania 1 – 2 razy w roku, w celu analizy wyników monitorowania działania MOW oraz formułowania ewentualnych propozycji legislacyjnych.
- ZPP wystąpi do sejmowych i senackich komisji, obejmujących problematyką swojego działania kwestie resocjalizacji i rewalidacji dzieci i młodzieży, o wprowadzenie do porządku obrad tych komisji informacji o działaniach MOW, problemach związanych z ich funkcjonowaniem oraz propozycjach dotyczących zmian legislacyjnych.



Dziękujemy za uwagę



Ewa Masny, Rudolf Borusiewicz
Związek Powiatów Polskich